

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Tel +46 8 660 68 90 ♦ Fax +46 8 662 76 12
info@finansbolagens-forening.se ♦ www.finansbolagens-forening.se
Sveavägen 17, 15 tr, 111 57 Stockholm, Sweden

God sed i finansbolag

Redovisning av leasing

FINANSBOLAGENS FÖRENING

God sed i finansbolag

Finansbolagens Förening är en branschorganisation för finansbolag. Föreningens ändamål är att verka för en sund utveckling av den marknad på vilken medlemmarna är verksamma.

Både i Sverige och inom EU finns strävanden i riktning mot att näringslivet i ökad utsträckning skall lösa uppkommande frågeställningar genom så kallade egenåtgärder, bl.a. i syfte att "utreda, förebygga eller lösa problem i förhållande till konsumenter eller andra kunder".

Som ett svar på dessa strävanden har Finansbolagens Förening beslutat att uttala sig om vad som enligt föreningens uppfattning är god sed i finansbolag. Uttalanden kan avse allmänna förhållanden lika väl som specifika produkter eller frågor och kommer att ges ut då föreningen finner anledning därtill. Uttalandena publiceras i en numrerad serie och ersätter föreningens tidigare egenåtgärder.

Uttalandena uttrycker således föreningens bedömning om vad som i allmänhet är god sed. Varje uttalande inleds med en kommentar om dess syfte och tillämplighet. Förhållandena varierar dock, både mellan olika företag och mellan olika situationer. Beroende därpå kan i vissa fall även andra åtgärder, ageranden eller rutiner vara förenliga med god sed. Föreningen förutsätter att dess medlemmar i alla avseenden iakttar god sed med hänsyn till förhållandena i varje fråga.

FINANSBOLAGENS FÖRENING

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Nr 3 God sed vid Redovisning av leasing

Som nr 3 i Finansbolagens Förenings serie *God sed i finansbolag* gav föreningen i november 1998 ut ett uttalande om god sed vid redovisning av leasing. I syfte att skapa förståelse och respekt för uttalandet beskrev föreningen bakgrunden och motiven för sitt uttalande. En uppdaterad version publicerades 2002. Därefter har vissa förändringar inträtt, vilket föranleder föreningen att revidera bakgrundsbeskrivningen och motiveringen till sitt uttalande. Föreningen har därvid dock inte ändrat sin uppfattning om god sed vid redovisning av leasing. Nedan ger föreningen ut sitt uttalande med den förändrade bakgrundsbeskrivningen och motiveringen samt lämnar en uppdatering över gällande redovisningsregler för leasing.

Stockholm i februari 2009

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Innehåll

Bakgrunden till detta uttalande	2
Uttalandets tillämplighet	2
Föreningens uppfattning om god sed vid redovisning av leasing	2
Leasegivarens redovisning	2
Leasetagarens redovisning	3
Redovisningsregler för leasing – en sammanfattning	4
1. Tillämpning av BFNAR	4
2. Tillämpning av RR 6:99	4
3. Tillämpning av IAS 17	4
4. Redovisning av leasing i kreditinstitut	5
Föreningens bedömningar	6
Bilaga: Redovisningsregler för leasing - en översikt	

Bakgrunden till detta uttalande

Frågan om hur leasingavtal bör redovisas har uppmärksammats i olika sammanhang. Därvid har olika uppfattningar framförts. En huvudfråga är huruvida redovisningen bör styras av den civilrättsliga äganderätten eller om redovisningen bör utgå från fördelningen av ekonomiska risker och fördelar mellan leasegivaren och leasetagaren, med en engelsk term *risk and reward model* (i det följande benämnd *risk- och fördelsmodell*). Finansbolagens Förenings medlemmar önskar få del av föreningens uttalande i frågan om redovisning av leasingavtal. Vidare har föreningens medlemmar i vissa fall ett behov av att vägleda sina leasingkunder om hur de bör redovisa leasingavtal. Föreningens uttalande syftar till att tillgodose dessa önskemål och behov.

I uttalandet har för sammanhangets skull, utan anspråk på någon fullständighet, infogats en beskrivning av redovisningsreglerna för leasing (se nedan under rubrik *Redovisning för leasing – en sammanfattning*).

Uttalandet avslutas med föreningens bedömningar. Till uttalandet har bilagts en översikt över redovisningsreglerna för leasing.

Uttalandets tillämplighet

I detta uttalande förutsätts att föreningens medlemsföretag uppträder som leasegivare. Detta uttalande omfattar inte redovisning av leasing i andra hand (sub-leasing). Uttalandet innehåller även information för leasetagarens redovisning.

Finansbolagens Förening anser att redovisning av leasing enligt följande principer utgör god sed.

Föreningens uppfattning om god sed vid redovisning av leasing

Föreningens uppfattning om god sed vid redovisning av leasing är att det för onoterade företag normalt är helt tillfredsställande att leasingavtal redovisas med utgångspunkt från den civilrättsliga äganderätten, dvs. att leasingavtal redovisas på samma sätt som operationella leasingavtal. Detta och förhållandet att annuitetsmetoden kan tillämpas av leasegivaren överensstämmer med branschens uppfattning om vad som utgör god redovisningssed vid redovisning av leasing - även i juridisk person för noterade företag och kreditinstitut.

God sed hindrar inte att andra företag än noterade företag och kreditinstitut – i såväl koncernredovisningen som redovisningen för den juridiska personen – redovisar leasingavtal antingen enligt RR 6:99 eller enligt BFNAR.

- **Leasegivarens redovisning**

Leasegivaren skall i balansräkningen redovisa leasingobjekten som en anläggningstillgång.

Om leasegivaren har en kvarstående betalningsskyldighet för leasingobjektet skall denna skyldighet redovisas som skuld. Vidare skall leasegivaren i resultaträkningen redovisa leasingobjektets värdeminskning under året.

Leasegivaren skall i resultaträkningen redovisa årets intäkter för leasingavtalet.

Leasegivaren skall i balansräkningen som en fordran ta upp alla intäkter för leasingavtalet som hänför sig till året och som leasetagaren inte betalat under året, oavsett om intäkterna är förfallna eller inte. Om leasetagaren under året betalat belopp för leasingavtalet som helt eller delvis avser kommande år skall den del som avser kommande år tas upp som en skuld i leasegivarens balansräkning.

Skälet till leasegivarens redovisning är att leasegivaren äger leasingobjektet enligt civilrättsliga regler.

- **Leasetagarens redovisning**

Föreningens medlemmar kan finna anledning att informera om hur leasingavtal bör redovisas av leasetagare. Föreningen anser att leasetagares redovisning av leasingavtal enligt det följande är förenlig med god sed.

Leasetagaren skall i resultaträkningen redovisa årets kostnader för leasingavtalet.

Leasetagaren skall i balansräkningen som en skuld ta upp alla kostnader för leasingavtalet som hänför sig till året och som inte betalats under året, oavsett om kostnaderna är förfallna eller inte. Om leasetagaren under året betalat belopp för leasingavtalet som helt eller delvis avser kommande år skall den del som avser kommande år tas upp som en tillgång i balansräkningen.

Om leasetagaren ingått ett eller flera leasingavtal som tillsammans eller var för sig innebär ett betydande åtagande för företaget med hänsyn till företagets storlek och andra omständigheter, eller i övrigt är av särskild ekonomisk betydelse för företagets verksamhet, bör adekvata upplysningar lämnas därom i förvaltningsberättelsen eller i tilläggsupplysningar (noter). Detta så att en rättvisande bedömning av företagets ekonomiska ställning kan göras på basis av årsredovisningen. Sådana upplysningar kan exempelvis innehålla uppgift om leasingobjektens slag, om leasingavtalens genomsnittliga återstående löptid, eventuellt fördelat på leasingobjekt av olika slag, samt en bedömning om framtida årliga kostnader för leasingavtalen eller annan uppgift som belyser leasingavtalens belastning på företaget.

I de fall leasetagaren tillämpar IAS 17 eller RR 6:99 kan leasetagaren önska att leasegivaren lämnar detaljerad information som underlag för leasetagarens redovisning. Leasegivare är inte enligt lag skyldiga att lämna sådan information. Om leasegivaren ändå väljer att göra det anser föreningen att leasegivaren beträffande uppgifter om utestående fordran, amortering/avskrivning och ränta tydligt bör markera att dessa uppgifter inte är en del av parternas juridiska mellanhavande och inte skall påverka leasegivarens äganderätt till leasingobjekt utan att uppgifterna lämnas uteslutande på grund av leasetagarens begäran för att denne skall redovisa leasingavtalet enligt IAS 17 eller RR 6:99.

Redovisningsregler för leasing – en sammanfattning

Lagstiftningen innehåller inga särskilda regler om redovisning av leasingavtal. Således skall redovisning av leasingavtal ske enligt lagstiftningens huvudregler i årsredovisningslagen (1995:1554) och lagen (1995:1560 om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Utöver denna sammanfattning hänvisar föreningen till bilagan som innehåller en utförligare sammanställning.

1. Tillämpning av BFNAR

Av Bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd BFNAR 2000:4 *Redovisning av leasingavtal* framgår att varken leasetagare eller leasegivare skall göra åtskillnad mellan finansiella och operationella leasingavtal i bokföringen. Alla leasingavtal skall redovisas som operationella. Bestämmelser finns också om en tämligen måttlig upplysningsskyldighet.

BFN har även antagit regler inom ramen för det s.k. K-projektet, dels de s.k. K1-reglerna BFNAR 2006:1 *Enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut* där BFN samlat de redovisningsregler som kan tillämpas av de flesta enskilda näringsverksamheter dels de s.k. K2-reglerna BFNAR 2008:1 *Årsredovisning i mindre aktiebolag* som kan tillämpas av mindre aktiebolag som ett alternativ till de kommande K3-reglerna. Enligt K1 och K2-reglerna redovisas alla leasingavtal som operationella (se bilagan under rubriken "4.1.2 BFN:s K-regler").

2. Tillämpning av RR 6:99

RR 6:99 antogs av Redovisningsrådet (RR) för tillämpning av noterade företag. I och med att noterade företag direkt tillämpar IFRS/IAS tillämpas inte längre RR 6:99 av noterade företag.

RR 6:99 kan dock tillämpas av onoterade företag under förutsättning att de inte har att följa IFRS/IAS enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om redovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Angående val mellan RR 6:99 och BFNAR 2000:4, se bilagan, under rubriken "6. BFN 2000:4 eller RR 6:99?"

3. Tillämpning av IAS 17

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder skall fr.o.m. den 1 januari 2005, företag vars värdepapper på balansdagen är noterade på en reglerad marknad inom EU upprätta koncernredovisning i enlighet med av Europakommissionen (EU) antagna International Financial Reporting Standards (IFRS)/ International Accounting Standards (IAS), (IAS-förordningen).

Noterade företags koncernredovisning skall således på grund av IAS-förordningen upprättas i enlighet med bl.a. IAS 17 Leasingavtal. Juridiska personer skall däremot liksom tidigare upprätta sina årsredovisningar enligt Årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL. ÅRL har dock anpassats för att möjliggöra tillämpning av IFRS/IAS.

Beträffande noterade juridiska personer har Rådet för finansiell rapportering (RFR) publicerat RFR 2, Redovisning för juridiska personer, som har ersatt Redovisningsrådets RR 32. RFR 2 anger att noterade juridiska personer som huvudregel skall tillämpa de IFRS/IAS som tillämpas i koncernredovisningen.

I RFR 2 görs vissa undantag och tillägg från IFRS/IAS när:

1. en tillämpning av IFRS strider mot svensk lag (s.k. lagbegränsad IFRS),
2. en tillämpning av IFRS leder till en beskattningssituation som avviker från den som gäller för andra svenska företag, eller
3. det finns andra tungt vägande skäl att avvika från huvudprincipen.

Enligt RFR 2 p. 34 kan finansiella leasingavtal i juridisk person redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal, inklusive kravet på upplysningar.

4. Redovisning av leasing i kreditinstitut

För kreditinstituts redovisning gäller lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKl). Med kreditinstitut avses bl.a. kreditmarknadsbolag och banker (1 kap 1 § ÅRKl). ÅRKl har i likhet med ÅRL anpassats för att möjliggöra tillämpning av IFRS/IAS. Enligt ÅRKl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter. Enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om redovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag gäller som huvudregel att de IFRS/IAS som antagits av EU, däribland IAS 17 Leasingavtal, skall tillämpas av alla företag som omfattas av föreskrifterna, både i koncernredovisningen och i redovisningen för juridisk person. Från denna huvudregel finns dock ett antal undantag och tillägg bl.a. med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Beträffande redovisning i juridisk person hänvisas till RFR 2. I följd därav kan finansiella leasingavtal i juridisk person redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal inklusive kravet på upplysningar. FFFS 2008:25 innehåller dessutom vissa särföreskrifter i förhållande till bl.a. RFR 2 (se vidare bilagan och där rubriken "4.2 Finansinspektionen").

Föreningens bedömningar

Redovisning av leasingavtal utifrån den civilrättsliga äganderätten har uppfattats som problematisk för noterade företag eftersom det hävdats att en sådan redovisning inte skulle ge en rättvisande bild av ett företags ekonomiska ställning. Den internationella redovisningsstandarderna för leasing, IAS 17, har utvecklats i syfte att lösa dessa problem och för att tillgodose de noterade företagens intresser. Redovisningen utgår från fördelningen av ekonomiska risker och fördelar mellan leasegivaren och leasetagaren. IAS 17 har emellertid inte utformats för att tillämpas av onoterade företag varför behoven för sådana företags intresser inte beaktats.

Både IAS 17 och RR 6:99 (som bygger på IAS 17) är komplicerade rekommendationer som kräver expertkunskap. De som upprättar eller har anledning att ta del av redovisning för onoterade företag kan inte förutsättas ha sådan expertkunskap. De onoterade företagens intresser har i regel inte heller något behov av sådan information som skall lämnas enligt IAS 17 eller RR 6:99.

Finansbolagen Förening finner det därför inte motiverat att alla företag skall behöva tillämpa de redovisningsrekommendationer som utvecklats för noterade företag. Föreningen anser att normer bör utformas med hänsyn till behoven hos olika slags företag och hos dem som har anledning att ta del av företagets redovisning. I sammanhanget kan noteras att det endast finns ett antal hundra noterade företag men närmare en miljon onoterade företag i Sverige.

Föreningen bedömer att det för onoterade företag normalt är fullt tillfredsställande att leasingavtal redovisas med utgångspunkt från den civilrättsliga äganderätten, dvs. att leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Detta och förhållandet att annuitetsmetoden kan tillämpas av leasegivaren överensstämmer med branschens uppfattning om vad som utgör god redovisningssed vid redovisning av leasing - även i juridisk person för noterade företag och kreditinstitut.

Föreningen noterar att även BFN anser att det finns starka skäl för att företag, som inte har så stora resurser och som har en begränsad intressentkrets, redovisar alla leasingavtal, såväl finansiella som operationella, på ett och samma sätt nämligen som operationella leasingavtal. Föreningen anser att BFN:s bedömning i BFNAR 2000:4 har fått förnyad aktualitet i anledning av den regelförenkling som nu pågår såväl i Sverige som inom EU. Ett exempel på denna regelförenkling är avskaffandet av revisionsplikten för flertalet företag. Redovisning av leasing utifrån den civilrättsliga äganderätten är ett bra exempel på en enkel regel som redan tillämpas av flertalet företag. Även enligt BFN:s K1-K2-regler tillämpar leasetagaren de vanliga reglerna för kostnadsredovisning, dvs. redovisningen upprättas med utgångspunkt från den civilrättsliga äganderätten. Föreningen förutsätter att bedömningen i BFNAR 2000:4 beaktas även i det fortsatta arbetet med de s.k. K-reglerna.

IAS 17 och RR 6:99 bygger, som framgått ovan, på en risk- och fördelsmodell. Modellen innebär något förenklat att leasetagaren skall redovisa finansiella leasingavtal som om det vore ett köp. Föreningen hävdar dock att det föreligger betydande skillnader mellan köp och leasing även i de fall leasingavtalet omfattar leasingobjektets hela (eller praktiskt taget hela)

livslängd och även om restvärdet är mycket lågt. Det följande är exempel på några sådana skillnader.

- I leasingavtal förbehåller sig leasegivaren äganderätten till leasingobjektet och förbjuder leasetagaren att disponera över det på annat sätt än att bruka det enligt leasingavtalets villkor.
- Vid ingåendet av ett leasingavtal är det aldrig säkert hur parterna kommer att handla senare. Den tekniska utvecklingen, marknadsmässiga förändringar eller andra omständigheter medför inte sällan att avtalsparter handlar på ett sätt som de inte kunnat föreställa sig i ett tidigare skede.
- Redan villkoren i ett leasingavtal och omständigheterna i anslutning till avtalet föranleder ibland ett antagande om att äganderätten till leasingobjektet kommer att övergå till leasetagaren. Föreningen vill poängtera att sådana villkor och omständigheter inte är liktydiga med att en äganderättsövergång faktiskt kommer att äga rum. I stället kan omständigheter leda till att sådana antaganden visar sig felaktiga, även om de framstod som välgrundade då de gjordes.
- En användare kan tänkas vilja ersätta eller avveckla ett objekt tidigare än planerat. Om objektet köpts kan köparen också när som helst försälja det och därmed dels skaffa sig en intäkt och dels undvika vidare kostnader för detsamma. Vid leasing har leasetagaren inte denna möjlighet att omsätta leasingobjektet för att skaffa likvida medel men däremot en plikt att betala alla avtalade leasingavgifter och att väl vårda och underhålla objektet under hela leasingperioden samt att därefter lämna tillbaka det.
- Leasing och köp har skilda rättsverkningar i flera avseenden. Därav följer att dessa avtalstyper måste analyseras var för sig med avseende på hur de skall behandlas i redovisningen. Det skulle därvid kunna uppfattas som missvisande om leasetagaren redovisar leasingobjektet som en tillgång, till exempel genom att leda till förhastade slutsatser om vem som äger förfoga över objektet. Vidare kan i sådana fall leasetagarens borgenärer vilseledas i frågan om hur stora likvida medel leasetagaren kan skaffa fram genom att avveckla tillgångar.

Föreningens bedömning är att leasegivares redovisning av leasingobjektet som en anläggningstillgång aldrig står i konflikt med årsredovisningslagarna, i synnerhet om klagörande upplysningar lämnas i noter (här bortses från vad som gäller för noterade företags koncernredovisning enligt IAS-förordningen). Det framstår då inte möjligt för t.ex. RFR, att med bindande verkan förbjuda sådan redovisning. Denna slutsats ligger i linje med vad Redovisningskommittén anförde i sitt slutbetänkande Översyn av redovisningslagstiftningen (SOU 1996:157) i anslutning till uttalanden av ordföranden (van Hulle) i EG-kommissionens redovisningskommitté.
